

יום ב', ראש חודש טבת תשס"ה (13 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום ראש חודש **טבת**: "זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו!" [תהלים קי"ח 24]

מהם מקורות ההכרה העצמית של עמים, בנבדלותם וייחודם? כיצד מתחדדת המודעות שלהם לכך שהם בעלי גבולות סופיים שמעבר להם שוכנות אומות אחרות? באלו אופנים נוצרת האהבה העמוקה שמעוררות אומות ביחידים, הכרוכה לפעמים בהקרבה עצמית? התשובות לשאלות הללו נעוצות, במידה רבה, בתוצרים התרבותיים של הלאומיות - השירה, הפרוזה, המוסיקה ויתר האמנויות, ובמיוחד - זוהי דעה שמבטאים כמה מעמיתיו הבולטים של אנדרסון לחקר הלאומיות - הספורט.

מבחינה זו, אירועי ספורט, המולידים תדיר דרמות בלתי-צפויות, רגעים מרגשים וגיבורים נערצים, הם בעלי פוטנציאל לאחד המונים, בלי קשר למוצאם החברתי, למינם, לגזעם, לדתם, לשפתם ולרקע החינוכי שלהם. בני-אדם מבקשים להזדהות כדי לרכוש "ביטחון פסיכולוגי", הדרוש ליציבותם הרגשית ולרווחתם הנפשית. כמו יחידים החרדים לזהותם האישית, גם ציבור מבקש לבצר את זהותו כיחידה פסיכולוגית אחת, באמצעות של סמלים לאומיים. הספורט הייצוגי, הוא אמצעי בעל עוצמה סמלית לחיזוק הרגש הלאומי. אומה אינה יכולה לקיים עצמה רק בכוח כפייה, ונדרשת ליצור סמלי-זהות יעילים שיסייעו להבחין בינה לאומות אחרות. ספורט כלי המקנה דימוי חיובי ודינמי למדינות-לאום. ניצחונות או הפסדים בתחרויות חשובות עשויים, לפחות באופן זמני, להפוך אזרחים-אוהדים לחסידים אדוקים יותר של עמם. תוצאות התחרויות מתפרשות, באורח מיתולוגי-משהו, כסממנים של קידמה או של נסיגה לאומית. הספורט הוא אמצעי אפקטיווי להנחלת רגשות לאומיים, בשל הקלות שבה עשויים פרטים באוכלוסייה להזדהות עם האומה כולה. היחיד, גם אם הוא רק מעודד, הופך בעצמו לסמל של אומתו.

נפנה כעת אל המציאות הפוליטית הקרובה: מאז לידתה של ישראל עשו קברניטיה מאמצים ניכרים לבנות את הזהות הקולקטיבית של אזרחי המדינה. אמנם, זהות ישראלית-יהודית זו ינקה את כוחה ממורשת דתית עתיקת-יומין, שגויסה בראש ובראשונה לצורך הוכחת הזכות ההיסטורית על ארץ-ישראל, והתבססה על יסודות התרבות העברית החדשה שנוצרה בהשראתה של התנועה הציונית בשנים שקדמו להשגת הריבונות. אך הכרזת העצמאות, שהושמעה מפיו של ראש הממשלה הזמנית, דוד בן-גוריון, ב-14 במאי 1948, מתחה קו עבה בין מה שהיה למה שיהיה.

בניצוחו של בן-גוריון עוצבה בישראל הצעירה מציאות ממלכתית, שבמסגרתה בוצרו כוחם וסמכותם של מוסדות המדינה האמונים על העדפת האינטרס הכללי, ונקבעו גבולות ברורים בין תחומי פעולתה של המדינה לתחומי פעולתן של מפלגות ותנועות פוליטיות. בנוסף לכך, האידיאולוגיה של הממלכתיות חרתה על דגלה את קידום של יעדים לאומיים משותפים, והדגישה את חשיבות בליתם של מרכיבי האוכלוסייה השונים - תושבים ותיקים ועולים חדשים, דתיים וחילוניים, אשכנזים ומזרחיים - בכור היתוך שיצמיח זהות ישראלית קולקטיבית חדשה. היה זה עידן התרבות המגויסת: תחומי היצירה

"ויהי החודש הזה ... תחילה וראש לפדיון נפשנו"

[מתוך תפילת מוסף לראש חודש]

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים, חנוכה שמח וחודש טוב לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ב', ראש חודש טבת תשס"ה (13 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

לסוגיהם היו טבועים בחותם עמוק של התלהבות לאומית ושל שאיפה עזה להציג את סממני הריבונות החדשים לעיני העולם, בבחינת "הננו אומה במשפחת האומות". {ההמשך, בע"ה, מחר}

"ויהי החודש הזה ... תחילה וראש לפדיון נפשנו"

[מתוך תפילת מוסף לראש חודש]

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים, חנוכה שמח וחודש טוב לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל